

ความสุขถ้วนหน้า

๒ ๕ ๓ ๘

แต่โบราณมานุษยวิทยาไปถึงสังคมที่มีความสุขทั่วพร้อม ดังที่มีจินตนาการในเรื่องสวรรค์ในเรื่องโลก พระศรีอารย เป็นการศึกษาที่จะให้มนุษย์เลิกใฝ่ฝันเช่นนั้น นักคิดและนักปฏิบัติเพื่อสังคมก็มีจุดมุ่งหมายที่จะเห็นความสุขถ้วนหน้าในสังคม สังคมที่มีความสุขถ้วนหน้าอาจมีลักษณะดังนี้: (1) มีงานทำ มีรายได้ มีปัจจัย 4 ทั่วถึง (2) มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (3) มีครอบครัวที่เป็นสุข (4) มีคุณธรรม จริยธรรม (5) มีสิ่งแวดล้อมที่ดี (6) มีสุขภาพจิตดี มีความพอใจในชีวิตและสังคม

ตอนที่ ๖ ปุจฉาวิสัชนา

ปัญหาบ้านเมือง (๒)

น.พ.ประเวศ วะสี

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

“แล้วเราจะคบกันได้ยังไง”

หมอหทัยพูดเสียงดัง “เมื่อวันก่อนผมไปประชุมที่สำนักงานใหญ่ของธนาคารแห่งหนึ่ง โอโฮ มันโก้หรืออย่าบอกใครเลย ทั้งดีดแอร์ ทั้งปูพรม มุมสวยงาม รูปวาด ลิฟท์ทองของผู้บริหาร เหมือนอยู่คนละโลก”

“สมัยก่อนนี่อริบตีเงินเดือน 800 บาท ผู้จัดการใหญ่ธนาคารก็ 800 บาท หมอหทัยพูดต่อ “เดี๋ยวนี้อริบตีเงินเดือนหมื่นหก แต่ผู้จัดการใหญ่ธนาคารพาเข้าไปตั้งหลายแสน มันต่างกันมาก

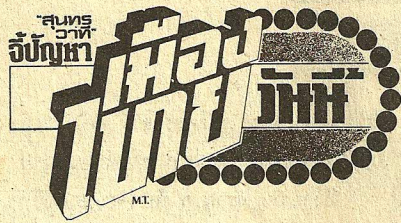

ขนาดนี้ มันเป็นเพื่อนกันไม่ได้แล้วครับ ไปตีกอล์ฟด้วยกันก็ไม่ได้”

อ้าว! นั่นคุณ คณิน บุญสุวรรณ อดีตผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี พรรคกิจสังคม ไปยื่นอภิปรายนอกสภาอยู่ตรงนั้นเอง ขอเชิญพูดตั้ง ๆ เลยครับ

ต่อไปนี้เป็นคำอภิปรายของคุณคณิน

บทบาทของธนาคารกับความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของชาติ*

จากตัวเลขของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เปิดเผย
อย่างเป็นทางการเมื่อเร็ว ๆ นี้ ปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์
ทั้ง 16 แห่งที่มีอยู่ในประเทศไทย มีทรัพย์สินรวมกันมูลค่า
ถึงประมาณ 730,000 ล้านบาท

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารยักษ์ใหญ่เพียงแห่งเดียวมี
ทรัพย์สินถึง 258,347 ล้านบาท หรือเท่ากับ 1 ใน 3 ของทรัพย์สิน
ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดรวมกัน

นี่ก็ย่อมแสดงว่า ธุรกิจด้านธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย
ไทยนั้น เฟื่องฟู และเติบโตเร็วอย่างน่ามหัศจรรย์

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง ผู้บริหารระดับสูงซึ่งมีอยู่เพียงไม่กี่ตระกูลกลายเป็น
มหาเศรษฐี และมีอิทธิพลสามารถกุมชะตาทางเศรษฐกิจของ
ประเทศไว้ในมือ

ขนาดรัฐบาลเมื่อจนปัญญาไม่รู้จะพูดกับประชาชนว่า
ยังงี้ดี ยังต้องไปเชิญนายเบ๊ก็ยกษ์ใหญ่ 2 คน มาออกโทรทัศน์
ให้การรับรองว่าเมืองไทยยังมีความหวัง แต่ขอให้ขยันและ
ประหยัด

จะกินเข้าไปยังแทบไม่มีเลย จะเอาอะไรไปประหยัด
(หลายคนคงนึกเถียงอยู่ในใจ)

อาคารสำนักงานใหญ่ของธนาคารแต่ละแห่งใหญ่โต
มโหฬารราวกับตึกที่ทำการของเจ้าของประเทศ (ใหญ่กว่า
ผู้บริหารประเทศ) มีระบบป้องกันภัยรัศุมและเข้มแข็งยิ่งกว่า
ทำเนียบรัฐบาลเสียอีก

แม้เพียงสาขาธนาคารตามต่างจังหวัดบางแห่งยังใหญ่โต
และโอ้อ่ากว่าศาลากลางจังหวัดด้วยซ้ำไป

ก็นับเป็นเรื่องน่าชื่นชมยินดีและภาคภูมิใจไปแบบหนึ่ง
(ถ้าไม่คิดอะไรมาก)

แต่เมื่อมองในทางกลับกัน เราก็จะเห็นภาพที่แตกต่าง
ออกไปอย่างชนิดขานเป็นคำ

ภาวะหนี้สินของประเทศถึงกว่า 500,000 ล้าน ขาดดุล
การค้าทุกปีปีละหลายหมื่นล้าน ขาดดุลงบประมาณทุกปีปีละ
หลายหมื่นล้าน คนว่างงานเกือบสองล้าน บัณฑิตว่างงานนับแสน
คนยากจนกว่าสิบล้าน การคลังของรัฐกระเป๋าดัง ภาวะเงิน
ดิ่งตัวเกิดขึ้นทุกหนทุกแห่ง ธุรกิจการค้าล้มระเนระนาด พืชผล
ทางเกษตรราคาดกต่ำ และอะไรต่ออะไรอีกร้อยแปดจิปาถะ

ที่เป็นไปในทางลบ เหล่านี้ย่อมเป็นการพิสูจน์ได้แล้ว่ามีใช้หรือว่า
ประเทศไทยนั้นเล็กลงจนเกือบจะไม่เหลืออะไรเป็นแก่นสาร
อยู่แล้ว

ครับ ในขณะที่บรรดาธนาคารพาณิชย์ทั้งหลาย
ต่างพากันโตเอา ๆ จนธนาคารชาติและกระทรวงการ
คลังไม่มีปัญญาจะไปควบคุมได้นั้น ประเทศไทยกลับ
เล็กลงทุกที มั่นนำแปลกใจใหม่ล่ะครับ ?

อีกหน่อย ถ้าถึงขนาดต้องไปกู้เงินใหม่มาชำระหนี้เก่า
อย่างที่ฟิลิปปินส์ เม็กซิโก บราซิล อาร์เจนตินา และอีกหลาย
ประเทศต้องประสบกันมาแล้ว

เมืองไทยก็กลายเป็นทาสทางเศรษฐกิจเขาโดยสิ้นเชิง
เมื่อถึงเวลานั้น เอกราชทางดินแดนที่บรรพบุรุษได้ต่อสู้
แย่งชิง และรักษาไว้เป็นเวลาหลายร้อยปีจะมีความหมายอะไร
ผมจะไม่พูดหรือกล่าวหาว่า ที่ฐานะของประเทศไทยต้อง
ตกต่ำและทรุดโทรมจนเลวร้ายอย่างที่ปรากฏในทุกวันนี้
เป็นเพราะธนาคารพาณิชย์มีส่วนทำให้เป็น

ผมเพียงอยากจะถามในฐานะคนไทยคนหนึ่งว่า เมื่อ
ประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเรากำลังจะตีบคลานเข้าไปสู่
ความหายนะทางเศรษฐกิจอย่างนี้แล้ว ธนาคารพาณิชย์ซึ่งมี
ทรัพย์สินรวมกันมูลค่ามากกว่าหนี้สินของประเทศ จะมีบทบาท
อย่างไรบ้าง

พูดง่าย ๆ ก็คือ คิดอย่างไร และจะอย่างไร ที่จะช่วย
ให้ชาติรอดพ้นจากสภาวะวิกฤต

อย่าบอกนะครับว่า ไม่ใช่หน้าที่หรือธุระไม่ใช่
ถ้าประเทศไทยอยู่ไม่ได้ ผมก็อยากรู้นักว่า หน้าไหน
ใครจะอยู่ได้

พฤติกรรมอันมิชอบ อย่างเช่น ชูรีตดอกเบียเกินกว่าเหตุ
เรียกเงินใต้โต๊ะ เอาเงินฝากของชาวบ้านไปทำธุรกิจเสียเอง
กักตุนสินค้าไว้เก็งกำไร แต่งบัญชีเท็จเสียดงภาษี ก็อปปีโครงการ
ของเอกชน ไปทำเสียเอง สนับสนุนผู้ประกอบการค้าผิดกฎหมาย
ช่วยเหลือผู้ลักลอบนำเงินออกนอกประเทศ เอาเงินฝากของ
คนไทยไปลงทุนในกิจการส่วนตัวในต่างประเทศ เหล่านี้ ล้วน
แล้วแต่เป็นสิ่งที่บ่อนทำลายเศรษฐกิจและทำร้ายประชาชนทั้งสิ้น
เพราะเป็นการตัดดวงสุบเลือดและเสวยสุขอยู่บนความล่มจม
ของประเทศ

ผมไม่กล้าพูดว่า ธนาคารพาณิชย์ในเมืองไทยได้ประกอบ
พฤติกรรมอันมิชอบดังกล่าว เพราะไม่มีหลักฐาน
แต่ถ้าหากมีการกระทำเช่นว่าจริง ๆ ผู้คนทั้งหลายก็คง
ไม่ต้องถึงขั้นที่จะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า

ธนาคารนั้นแหละเป็นอาชญากรทางเศรษฐกิจ
อาชญากรเลือดเย็นเสียด้วย

กณิน บุญสุวรรณ

“อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ”

“อาชญากรรมเลือดเย็น”

มีเสียงพิมพ์ทำทัวสภา

“ยึดธนาคารเสียดีใหม่” มีเสียง

ถามขึ้น

“หลายประเทศต้องยึดธนาคารเป็นของรัฐ” คุณณรงค์กล่าว “แต่ผมว่าของไทยขณะนี้ขึ้นไปทำยังงั้นมีหวังเจ๊งแน่ เพราะรัฐบาลไม่เป็น ดูแต่รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ปะไร ส่งพรรคพวกที่ไม่มีความรู้ความสามารถเข้าไปบริหาร เจ๊งกันเป็นแถว ๆ”

“ถ้าเพียงแต่รัฐจะมีกฎเกณฑ์ให้ธนาคารปฏิบัติเท่ากับธนาคารในสหรัฐอเมริกา” คุณทวีศักดิ์ ซึ่งเคยทำงานในอเมริกา กล่าวขึ้น

“รัฐบาลและประชาชนจะมีเงินใช้จ่ายอีกแยะทีเดียว”

“อ้าว! แล้วทำไมรัฐจึงไม่ทำ” ท่านมหาซึ่งนั่งฟังอยู่นานแล้วกล่าวขึ้นบ้าง

“ไม่มีใครมีอำนาจพอที่จะทำ” คุณทวีศักดิ์กล่าว

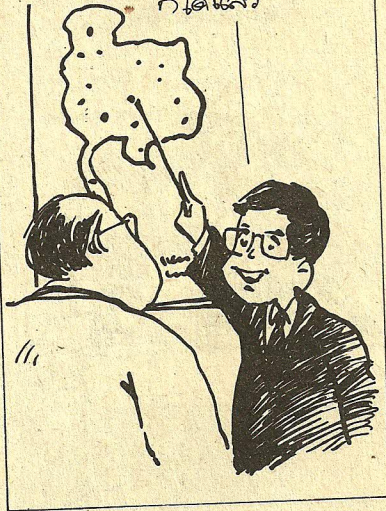
“รัฐบาลก็ไม่เคยมีเวลาพอหรืออำนาจพอที่จะทำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็อ่อนแอเกินกว่าที่จะคิดทำเรื่องใหญ่ ๆ อย่างนี้”

“ทหารละ” ใครคนหนึ่งถามขึ้น “ทหารเข้มแข็งแล้วก็รักชาติไม่ใช่รี”

“ตอนนี้หมดแรงกันไปทั้งกองทัพ เพราะไปโดนฤทธิ์แร่รัชม้อยเข้า”!

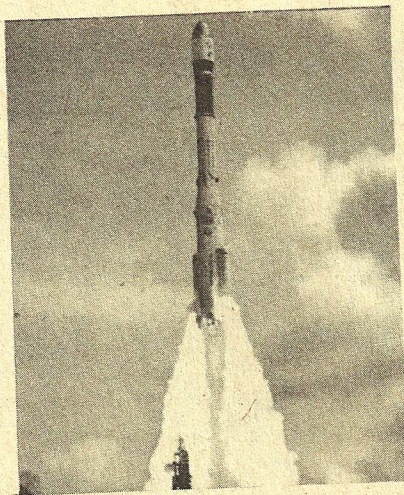
“เออละครับ” ประธานสภาพูดเสียงดัง “เรื่องเศรษฐกิจนี้มันยังมีอะไรๆ อีกสลบซับซ้อนที่เราจะต้อง

“สำนักงานใหญ่ เอลมี
อะไรหรือพวก สภาผู้แทน
อื้อๆ รื้อถอนหรือจะไหน
เพื่ออะไรอยู่ในกลุ่มพวก
เพื่ออะไรได้จะเท่านั้น
ก็ได้แล้ว”

เข้าใจให้ดีกว่านี้ ผมอยากจะให้พูดกันถึงเรื่องอื่นบ้าง อ้าว คุณยม เรื่องนี้ หรือเรื่องอื่น”

“ท่านประธานครับ” นายยมพูด “ผมขอเรื่องเก่าอีกนิดเดียวครับ คือพวกผมคุยกันอยู่ว่าธนาคารที่มีสาขาต่าง ๆ อยู่ทั่วประเทศนั้น มันเป็นเครื่องมือไปดูดเงินมาจากทั่วประเทศ แล้วเอาไปกักของทุนของ หรือทำอะไรก็ตามที่ที่ทำให้สินค้าแพงขึ้น ผมว่าแบบนี้ทำให้ธนาคารมีอำนาจมากเกินไป แต่อำนาจ

นั้นไม่ได้ใช้ไปในทางพัฒนาท้องถิ่นต่าง ๆ พวกผมคิดว่าถ้ารัฐบาลห้ามธนาคารมีสาขา ธนาคารจังหวัดก็เป็นของจังหวัดนั้นเอง มีหน้าที่ในการทะนุบำรุงแหล่งดินแหล่งน้ำ ประชาชนจะได้มีกำลังทำกิน ไม่ถูกดูดถูกสูบทุกสิ่งทุกอย่างจนแห้งไปหมดอย่างปัจจุบัน”

“เออละครับ คุณยม” ประธานขอรับรอง “ความรู้ผมไม่พอในเรื่องนี้ เอาไว้ศึกษากันให้ละเอียดยิ่งขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญดีใหม่”

“ผมอยากพูดเรื่องตัวเลขงบประมาณสักหน่อยครับ” นักศึกษาผู้หนึ่งกล่าว “20% ของงบประมาณรัฐบาลต้องใช้หนี้เงินกู้ อีก 20% ใช้ในกิจการทหาร สองรายการนี้เข้าไปถึง 40% ของงบประมาณแล้ว ไม่เหลืออะไรจะไปพัฒนาประเทศ”

“งบประมาณทางทหารนี่เป็นเรื่องละเอียดอ่อน” พลเอกสุต นายทหารนอกราชการกล่าว “ถ้ากองทัพอ่อนแอประเทศชาติไม่มั่นคง ความสุขถ้วนหน้าก็เกิดขึ้นไม่ได้ ขณะเดียวกัน ถ้าใช้จ่ายเกี่ยวกับกองทัพมากเกินไป ก็มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศชาติไม่มั่นคง”

(ตั้งแต่ตอนนี้เป็นไปเมื่ออ้างถึงบุคคลจริงเป็นการพูดกันในการประชุมใหญ่ สภาวิจัยแห่งชาติ เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2528 มี พล.อ. ศาสตราจารย์ สัจญา ธรรมศักดิ์ เป็นประธาน)

“ความมั่นคงของประเทศไม่ได้อยู่ที่การทหาร” อาจารย์ประชุมสุขว่า “แต่อยู่ที่ปัญญาสำรอง ซึ่งคนไทยเก่ง

มาก”

เรื่องนี้เคยได้ยินสมศักดิ์ ชูโต พุดมาก่อนแล้วว่าคนไทยนี้เก่งในเรื่อง การเมืองเพื่อความอยู่รอด (politics for survival) น่าจะเอาความสามารถ นี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเมือง ระหว่างประเทศให้มากขึ้น

“หากเราดำเนินการทางการทูต ให้เต็มที่” กระจ่างชายคนหนึ่งรำพึง รำพัน “ลดความขัดแย้งกับประเทศ ต่าง ๆ ลง เราคงจะลดงบประมาณทาง ทหารลง และมีเงินไปพัฒนาทางอื่น ๆ”

ค่าเครื่องบินเอฟ 16 ลำเดียว หกเจ็ดร้อยล้านบาท สามารถนำไป พัฒนาให้มีวัคซีนใช้ได้ทั่วถึงลูกหลาน คนไทยทั่วประเทศ จะได้ไม่ต้องเจ็บ ป่วยล้มตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ เป็น ล้าน ๆ คน

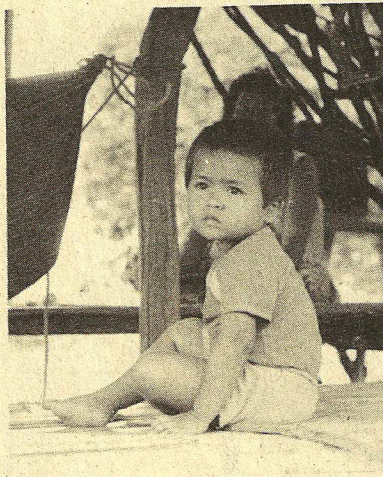
การทหารจะแยกจากการทูตหา ได้ไม่ หากทหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทางทหารเอง และเป็นผู้มีสื่อเช่น วิทยุ โทรทัศน์ ที่จะให้ข้อมูลแก่ประชาชน อันจะก่อให้เกิดประชาศึกข์เกี่ยวกับการทหารและการเมืองระหว่างประเทศ โดยไม่ผ่านกระบวนการทางการเมืองที่ ถูกต้อง โดยส่วนรวมจะมีผลเสีย มากกว่าผลดี

“ในชีวิตการทำราชการของผม” คุณสมยศ รัตนวิจิตรกล่าว “ผมประสบ ความผิดหวังและขมขื่น ประเทศไทย ไม่ได้ยากไร้ แต่ตัวคนทำให้ต่ำต้อย โดยเฉพาะคนที่เป็นกลไกของรัฐ สนใจที่

จะพัฒนาตัวเองมากกว่าส่วนรวม”

“ประเทศไทยขาดการวิจัยด้าน การเมือง การปกครอง และการบริหาร” พล.ต.ต.ชนะ สมุทวนิช อภิปราย “กฎหมายรัฐธรรมนูญยังไม่มีประสิทธิ- ภาพ ขาดประชาธิปไตยที่แท้จริง มีความล้มเหลวมา 50 ปี นักวิชาการน่าจะจับมาวิจัย ว่าทำไมยังมีการแก่งแย่ง อำนาจโดยใช้กำลัง ต้องมีการวิจัยโดย ไม่ต้องเกรงใจ”

“ปัญหาสำคัญที่สุด” ดร.กมล ทองธรรมชาติ รัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรีอภิปราย “คือการขาดธรรมะ ในใจคน”

“ชาติเหมือนครอบครัวใหญ่” พล.ต.ต.เผ่า สติพิพันธ์ กล่าวเสียงดัง ฟังชัด “เมืองไทยไม่ใช่ กทม. กทม. เป็นเพียงห้องรับแขก ปัญหาพื้นฐานคือ ความยากจน ประชาชน 11.5 ล้าน คน ตกอยู่ในความยากจน บนฟ้าปามี น้ำ ในดินขำมีแต่ทราย”

คุณเผ่าได้ร่ายยาวต่อไปหลาย เรื่อง เช่นปฏิรูปของความเจริญ ว่าการพัฒนาได้สร้างหนี้สินและสะสมปัญหา ไว้ให้ลูกหลาน บ้านเมืองเต็มไปด้วย อบายมุข การขาดคุณภาพ ขาดคุณธรรม ขาดธรรมะของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ คุณภาพของเด็ก จิตสำนึกและประสิทธิ- ภาพของข้าราชการ การขาดเทคโนโลยี ที่จะทำให้ทรัพยากรมีราคา

“คำว่าแผ่นดินธรรม แผ่นดิน ทอง” คุณบุญเยี่ยม มีสุข เน้น “นั่นแหละควรจะเป็นอุดมการณ์ในการพัฒนา ของเรา แผ่นดินธรรมคือให้มีธรรมะ ครองใจคนทั้งแผ่นดิน แผ่นดินทองคือ มีกินมีใช้ ไม่อดอยาก เงินทองทอง เนือง”

“ญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่ สอง” อาจารย์ประชุมสุขกล่าว “สูญเสียหมดทุกสิ่งทุกอย่าง บ้านเมืองถูก ระเบิดปรมาณูพินาศ เป็นหนี้เป็นสิน เพราะการสงคราม เรียกว่าล้มละลาย

